

SYLLABUS
B.A.(Sanskrit) Semester : I

पाठ्यक्रमः

बी.ए.(संस्कृतम्) प्रथमं सत्रम्

प्रथमं पत्रम् - व्याकरणम् अनुवादः च

पूर्णाङ्काः (Maximum Marks) : 100

लिखितपरीक्षा – 80

आन्तरिकमूल्याङ्कनम् – 20

श्रेयोदानम्/Credit - 4

घटकम् 1. वर्णस्वरूपबोधः/अक्षरव्यञ्जनज्ञानम् - वर्णमाला(स्वराः व्यञ्जनानि च),आस्यानि प्रयत्नाः

च, माहेश्वरसूत्राणि(परिचयमात्रम्)।

घटकम् 2. शब्दरूपाणि तेषां प्रयोगः च –

(क) पुल्लिङ्गशब्दाः(अकारान्ताः इकारान्ताः उकारान्ताः ऊकारान्ताः ऋकारान्ताः)।

(ख) स्त्रीलिङ्गशब्दाः(आकारान्ताः ईकारान्तशब्दाः)।

(ग) नपुंसकलिङ्गशब्दाः(अकारान्तशब्दाः)।

घटकम् 3. धातुरूपाणि तेषां पञ्चसु लकारेषु प्रयोगः च - परस्मैपदी (भू, पठ् गम्, वद्, कृ,पा,लिख्, खाद्)।

आत्मनेपदी (सेव्,लभ्,याच्,कृ,भज्)

घटकम् 4 द्वितीयतृतीयघटकानुसारम् अनुप्रयुक्तवाक्यानाम् हिन्द्याम् आङ्गलभाषायाम् वा अनुवादः।

प्रश्नपत्रनिर्माणविधिः –

- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतभाषायां भवेत् ।
- अत्र चत्वारि घटकानि सन्ति । प्रतिघटकं विंशतिः (20) अङ्कानां वर्तते ।
- प्रश्नपत्रे चत्वारः (04) प्रश्नाः भविष्यन्ति । प्रत्येकस्मिन् प्रश्ने 50 प्रतिशतं विकल्पः भवेत् ।

- घटकानुसारं प्रश्ननिर्माणं निम्नलिखितप्रकारेण भवेत् –

(1) प्रथमप्रश्नः (प्रथमघटकाश्रितः)

(क) द्वयोः प्रदत्तविषययोः एकस्य परिचयलेखनम्

1x10 = 10

(ख) लघूत्तरात्मकेषु अष्टप्रश्नेषु पञ्चप्रश्नानां उत्तरलेखनम्

5x2 = 10

(2) द्वितीयप्रश्नः (द्वितीयघटकाश्रितः)

(क) सप्तसु पञ्च शब्दरूपाणि लेखनीयानि

5x4 = 20

(3) तृतीयप्रश्नः (तृतीयघटकाश्रितः)

(क) सप्तसु पञ्च धातुरूपाणि लेखनीयानि

5x4 = 20

(4) चतुर्थः प्रश्नः (चतुर्थघटकाश्रितः)

(क) दश संस्कृतवाक्यानाम् हिन्द्याम् आङ्गलभाषायां वा अनुवादः

10x1 = 10

(ख) पञ्च हिन्दीवाक्यानां संस्कृतभाषायामनुवादः

5x1

= 05

(ग) पञ्च आङ्गलवाक्यानां संस्कृतभाषायामनुवादः

5x1

= 05

अनुशंसितपुस्तकानि-

1. पाणिनीयशिक्षा, शिवराजाचार्य कौन्डिन्त्यायन, चौखम्बा विद्या भवन, वाराणसी, 2014 ।
2. वर्णोच्चारण-शिक्षा, महर्षिदयानन्दसरस्वती, रामलाल कपूर ट्रस्ट, रेवली, 2014 ।
3. लघुसिद्धान्तकौमुदी, भीमसेन शास्त्री, भैमी प्रकाशन, दिल्ली ।
4. रचनानुवादकौमुदी, कपिलदेव द्विवेदी, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी, 2019 ।
5. Speak Samskrit, Samskritbharti, Delhi.
6. संस्कृतव्यवहारसाहस्री, संस्कृतभारती, दिल्ली ।

SYLLABUS
B.A.(Sanskrit) Semester : II

पाठ्यक्रमः
बी.ए.(संस्कृतम्) द्वितीयं सत्रम्
द्वितीयं पत्रम् – साहित्यम्-1

पूर्णाङ्काः (Maximum Marks) : 100

लिखितपरीक्षा – 80

आन्तरिकमूल्याङ्कनम् – 20

श्रेयोदानम्/Credit - 4

- घटकम् 1.** गद्यसाहित्यम् (कथासङ्ग्रहः) - इक्षुगन्धा(अभिराजराजेन्द्रमिश्रप्रणीतम्)।
- घटकम् 2.** अनुदितसाहित्यम् - आनन्दमठः (अनुवादकः - शिवचरणशर्मा)।
- घटकम् 3.** खण्डकाव्यम् - भवानी भारती(श्री अरविन्दप्रणीतम्)।
- घटकम् 4.** नवगीतसङ्ग्रहः - मृद्वीका(अभिराजराजेन्द्रमिश्रप्रणीतम्)।

प्रश्नपत्रनिर्माणविधिः –

- प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतभाषायां भवेत् ।
- अत्र चत्वारि घटकानि सन्ति । प्रतिघटकं विंशतिः (20) अङ्कानां वर्तते ।
- प्रश्नपत्रे चत्वारः (04) प्रश्नाः भविष्यन्ति । प्रत्येकस्मिन् प्रश्ने 50 प्रतिशतं विकल्पः भवेत् ।
- घटकानुसारं प्रश्ननिर्माणं निम्नलिखितप्रकारेण भवेत् –

(1) प्रथमप्रश्नः (प्रथमघटकाश्रितः)

(क) एकस्याः कथायाः सारांशलेखनम् (संस्कृतभाषायाम्)

1x10 = 10

(ख) द्वयोः गद्यांशयोः व्याख्या

2x5 = 10

(2) द्वितीयप्रश्नः (द्वितीयघटकाश्रितः)

(क) चतुर्णां गद्यांशानां व्याख्या

4x5 = 20

(3) तृतीयप्रश्नः (तृतीयघटकाश्रितः)

(क) चतुर्णां पद्यांशानां व्याख्या

4x5 = 20

(4) चतुर्थः प्रश्नः (चतुर्थघटकाश्रितः)

(क) द्वयोः गीतयोः सप्रसङ्गव्याख्या

2x10 =

20

अनुशंसितपुस्तकानि-

1. इक्षुगन्धा(अभिराजराजेन्द्रमिश्रप्रणीतम्), हिन्दीरूपान्तरणम् – डा. प्रमोद भारतीय, केन्द्रीय निदेशालय दिल्ली,
1997।
2. इक्षुगन्धा(अभिराजराजेन्द्रमिश्रप्रणीतम्), हिन्दीरूपान्तरणम् – डा. शैल वर्मा, साहित्य अकादमी नई दिल्ली ।
3. इक्षुगन्धा(अभिराजराजेन्द्रमिश्रप्रणीतम्), अंग्रेजी अनुवाद – डा. रविशंकर नागर, इन्साइक्लोपीडिया आफ इण्डियन् लिटरेचर, वाल्युम 06, साहित्य अकादमी नई दिल्ली, ।
4. आनन्दमठः, अनुवादकः – शिवचरणशर्मा, संस्कृतभारती, नवदेहली, 2011
5. भवानी भारती, महर्षि अरविन्दप्रणीतम्, श्री अरविन्द आश्रम, पांडिचेरी ।
6. भवानी भारती, श्री अरविन्द, मोतीलाल बनारसीदास, 2003 ।
7. मृद्वीका, अभिराजराजेन्द्रमिश्रप्रणीतम्, वैजयन्त प्रकाशन इलाहाबाद ।

